

NOTAT

Prosjekt Deponi Bleikvassli	Prosjektleder Sylvi Gaut	Dato 07.10.2021
Prosjektnummer 10222629	Opprettet av Anita Myrmæl	Rev. Dato 00
	Kvalitetssikret av Sylvi Gaut	-
Til	Hemnes kommune v/ Martin Kongsdal	
Kopi til	Corr AS v/ Grete Henriksen, Reidun Sundvor og Karl Opstad Sweco v/ Sylvi Gaut, Malin B. Sandven, Lars Erik Andersen	

Detaljregulering for Bleikvassli behandlingsanlegg for deponi for forurenset masse: Hørings sammendrag fra varsel om oppstart og forslag til planprogram

Innledning

Varsel om oppstart og forslag til planprogram ble sendt på høring 18.06.2021 med frist for uttalelse 13.08.2021. Det er mottatt følgende uttalelser:

Offentlige instanser:

1. Statens vegvesen. Brev 01.07.2021.
2. Statsforvalteren i Nordland. Brev 20.07.2021.
3. Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF). Brev 28.07.2021.
4. Miljødirektoratet. Epost 13.08.2021.
5. Nordland fylkeskommune. Brev 20.08.2021.

Private:

6. Kjell Ingvar Nilsen. Altinn skjema 21.06.2021
7. Stian Lillemo. Altinn skjema 23.06.2021.
8. Hugo Lenningsvik. Brev 10.08.2021
9. Ottar og Irene Lenningsvik. Epost med brev 12.08.2021.
10. Røssåga/Toven reinbeitedistrikt v/ Røssåga Siidas leder Eva Stina Andersson. Epost med brev 29.09.2021

Sammendrag

1. Statens vegvesen

viser til at veien til Bleikvassli gruver er smal og passerer gjennom et boligområde, og at planen legger opp til en økning av tungtransport i området. Veiene i området er ikke tilrettelagt for myke trafikanter, og det blir viktig at trafikksikkerhet og skolevei blir vurdert i planarbeidet, og at behov for tiltak blir kartlagt og vurdert. Det må sikres med bestemmelser i planen at tiltak blir gjennomført.

Vegvesenet forutsetter at føringer og krav i vegnormalen og statlige retningslinjer blir ivaretatt i planprosessen. Eventuelle avvik fra krav i vegnormaler må være omtalt i plan, og nødvendig godkjenning for valgt løsning må innhentes.

Det gjøres oppmerksom på at Nordland fylkeskommune eier fylkesveiene og har fra 01.01.2020 også overtatt forvaltningsansvaret for fylkesveiene i kommunen. Vegvesenet har derfor ikke det samme forvaltningsansvaret for fylkesveiene som tidligere.

Vegvesenet gjør oppmerksom på at det kan komme flere merknader i den videre planprosessen.

Forslagsstillers kommentar:

Veiens kvalitet innenfor planområdet, forventet endring i trafikkmengde, trafikksikkerhet og eventuelle behov for tiltak vil bli vurdert i planarbeidet. Dersom tiltak blir nødvendig, vil føringer og krav i Vegnormalen og statlige retningslinjer legges til grunn. Tiltakene vil bli avklart med veimyndigheten og sikret i planbestemmelsene.

2. Statsforvalteren i Nordland

Statsforvalteren viser til konsekvensutredningsforskriften §§ 17 - 24, naturmangfoldloven §§ 8 - 12 og Miljødirektoratets nettbaserte veiledning Konsekvensutredninger for klima og miljø. Om reindrift mener de at det er bra at veileder M-0758 B fra april 2021 vil bli fulgt, og de forutsetter at tilgjengelig ny kunnskap om unnvikelsesadferd hos reinen legges til grunn for vurdering av tiltakets virkning i influensområdet.

Statsforvalteren minner om at avfallsforskriften § 9 vil gjelde for det planlagte deponiet, og at det må tas stilling til om det skal etableres et deponi for ordinært avfall eller inert avfall, der det gjelder ulike krav. Også mottak av og håndtering av avfallsmasser, bl.a. gravemasser og riveavfall, er å anse som avfallsbehandling og krever tillatelse etter forurensningsloven §§ 11 og 29. Statsforvalteren er forurensningsmyndighet og gir tillatelse til begge disse aktivitetene.

De viser til at Miljødirektoratet vil være forurensningsmyndighet dersom det legges til rette for mottak og behandling av masser som er å anse som farlig avfall. Miljødirektoratet er også forurensningsmyndighet for nedlagt gruvevirksomhet ved Bleikvassli Gruber. De viser også til forurensningsforskriften kap. 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider hvor kommunen er forurensningsmyndighet. Statsforvalteren antar det kan være hensiktsmessig å avklare om det kan være aktuelt å «løfte» myndigheten i denne saken.

Statsforvalteren ber om at det tas inn i rekkefølgebestemmelsene at anlegget ikke kan tas i bruk før det foreligger tillatelse fra forurensningsmyndigheten.

Statsforvalteren skriver at det er viktig at reguleringsplanene faktisk benyttes for en helhetlig løsning for lokale forurensningsproblemer. Bestemmelsen i forurensningsloven om at forurensningsspørsmål om mulig skal søkes løst for større områder under ett, og på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner, viser viktigheten av dette. Det er også viktig å få planavklart nødvendige infrastrukturløsninger for vann, avløp og avrenning som forhindrer forurensning av allerede belastede, omkringliggende arealer.

Når det gjelder støy legger Statsforvalteren til grunn at det gjennomføres en støyfaglig utredning og at grenseverdiene i tabell 2 i T 1442/2021 for øvrig industri legges til grunn. Dersom utredningen viser at det er behov for støyreducerende tiltak, må det komme fram av rekkefølgebestemmelsene at disse må være ferdigstilt før anlegget tas

i bruk. Det bør også framkomme at støy fra bygge- og anleggsaktiviteter skal håndteres i samsvar med kapittel 6 i T-1442/2021.

Statsforvalteren viser til at det er registrert betydelige friluftstinteresser i influensområdet til planen, og at de er tilfredse med at konsekvensene for friluftsliv skal utredes.

Statsforvalteren viser til at planområdet ligger i et av kjerneområdene til Røssåga/Toven reinbeitedistrikt. De anbefaler at forslagstiller tar direkte kontakt med reinbeitedistriktet på et tidlig tidspunkt i planprosessen for å få informasjon, avklare eventuelle konfliktområder og drøfte mulige avbøtende tiltak tidlig.

Om samfunnssikkerhet og beredskap viser Statsforvalteren til plan- og bygningsloven § 4-3 om risiko og sårbarhet og § 3-1 alle faktorer som faller inn under begrepet samfunnssikkerhet.

Statlig planretningslinje for klima og energiplanlegging og klimatilpasning (SPR) gir føringer for kommunenes og statens arbeid med klimatilpasning. Statsforvalteren viser til at det er utarbeidet en egen veileder for hvordan klimatilpasning kan gjennomføres. De viser videre til informasjon på sine hjemmesider med framskrivninger for Nordland som skal legges til grunn ved planlegging.

For å sikre tilfredsstillende medvirkning omtaler de hvilket digitalt format planforslaget bør oversendes på.

Statsforvalteren viser til at de har ansvar for å samordne innsigelser fra regionale statsetater i Nordland i plansaker. De ber om at kommunen setter av tid til dialog med berørte statlige myndigheter, i den grad det dreier seg om arealkonflikter. Dialogen bør skje før planforslag sendes på offentlig ettersyn, og Statsforvalteren kan bidra til gjennomføringen av dialogen.

Forslagsstillers kommentar:

Planens formål er å motta, behandle og deponere forurensede masser. Det skal søkes om deponi for farlig avfall.

Det vil bli tatt inn i rekkefølgebestemmelsene at anlegget ikke kan tas i bruk før det foreligger tillatelse fra forurensningsmyndigheten.

Forurensning fra den planlagte virksomheten med mottak, behandling og deponering av forurensede masser skal risikovurderes og tiltak planlegges tidlig i planarbeidet. Virksomheten skal ikke bidra til spredning av eventuell eksisterende forurensning som måtte være innenfor planområdet. Tiltakshaver har utover dette ikke ansvar eller finansiell mulighet til å rydde i forurensning knyttet til tidligere gruvevirksomhet.

Reguleringsplanen skal redegjøre for nødvendige infrastrukturløsninger for vann, avløp og avrenning som forhindrer forurensning av allerede belastede, omkringliggende arealer.

Innspillet om støy i både drifts- og anleggsfase er ivare tatt i utredningskravet i planprogrammet. Eventuelle tiltak vil bli vurdert i rekkefølgebestemmelsene.

Det ble i innledende fase tatt kontakt med reinbeitedistriktet, og 22.09.2021 ble det gjennomført befarings med reinbeitedistriktet. Deres uttalelse er gjengitt og kommentert, se nr. 10. Tiltakshaver ønsker å legge til rette for at det skal være mulig å sameksistere med reindriften i området. I planprosessen videre vil det bli lagt stor vekt på finne frem til gode løsninger med forebyggende og avbøtende tiltak basert på faglige råd og kunnskap om reinens adferd. Utredningsbehovet beskrevet i planprogrammet vil bli fulgt opp og tilgjengelig ny kunnskap om reinens adferd vil bli innhentet i utredningsarbeidet.

Risiko og sårbarhet skal utredes i samsvar med kravene i plan- og bygningsloven, og som beskrevet i planprogrammet.

3. Direktoratet for mineralforvaltning (DMF)

er generelt sett positive til å benytte eksisterende dagbrudd til samfunnsnyttige formål. Dette sikrer at områder med klare utfordringer tilknyttet avrenning og forurensning kan opparbeides, samtidig som det er et stadig økende behov for behandling og deponering av forurensete masser.

De viser til at det foreslåtte området omfatter forekomster for basemetaller som er vurdert å ha regional betydning som råstoff. DMF forventer at det gjøres rede for påvirkning av eventuell gjenstående, drivverdig forekomst. Det bør etterstrebtes at deponering av masse kun tillates der det ikke er til hinder for eventuell fremtidig utnyttelse av gjenstående reserver.

DMF viser til at gamle gruveområder kan være utfordrende med tanke på sikkerhet, både under anleggsperioden og ved overgang til etterbruk. De viser til at det er registrert et større antall rapporter om forekomsten i Bleikvassli og at Norra Metals AS har undersøkelsesretter på statens mineraler i området. Det forventes at relevant kunnskap hentes frem og legges til grunn for det videre planarbeidet. I forbindelse med de berørte delene av gruvegangene, bør det gjøres rede for tilstanden til de berørte delene av gruvegangene, og i hvilken grad denne planen påvirker tilgang til mulig gjenstående ressurser. Det bør også gjøres rede for hvilke sikringstiltak som ev. er igangsatt og må ivaretas i forbindelse med vurdering av avbøtende tiltak.

Det vises til slutt til informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter og digitale kartløsning.

Forslagsstillers kommentar:

Deponeringen skal, så langt det foreløpig er kunnskap om, ikke komme i berøring med drivverdige forekomster eller eksisterende gruveganger. Forekomster av eventuelle viktige mineralressurser kartlegges ved hjelp av nyeste tilgjengelig kunnskap. Temaet skal utredes som beskrevet i planprogrammet.

Risiko knyttet til tidligere gruvevirksomhet og eksisterende gruveganger behandles i ROS-analysen.

4. Miljødirektoratet

gjør oppmerksom på at det fra deres side kan være aktuelt å pålegge den ansvarlige for tidligere gruve drift overvåking av de vannforekomstene som er påvirket av gruve driften. Avhengig av resultatene fra overvåkingen kan det også bli aktuelt å pålegge oppryddingstiltak der det er nødvendig for å oppfylle kravene i vannforskriften. De gjør også oppmerksom på at eventuell ny virksomhet i området ikke må forverre dagens forurensingssituasjon eller være til hinder for eventuelle oppryddingstiltak i området.

Miljødirektoratet har ingen merknader til planprogrammet.

Forslagsstillers kommentar:

Forurensning fra den planlagte virksomheten skal forebygges, og skal ikke forverre dagens forurensingssituasjon eller bli til hinder for oppryddingstiltak i området. Tiltakshaver har for øvrig ingen befatning med den tidligere gruve driften.

5. Nordland fylkeskommune

viser til at gjeldende Fylkesplan for Nordland, kap. 8 Arealpolitikk i Nordland, inneholder klare mål for arealpolitikken i perioden, og de ber om at det tas hensyn til disse i planarbeidet. Særlig gjelder dette kapitlene om naturressurser, kulturminner, landskap, næringsutvikling, klima og klimatilpasning.

Fylkeskommunen viser til vannforskriften og vedtatt miljømål for vannforekomstene i planområdet. De ber tiltakshaver hente inn og ta hensyn til informasjon om risiko- og påvirkningsanalyse for vannforekomster som kan bli berørt av planleggingen, og viser til vann-nett portal og vannportalens regionale side.

Fylkeskommunen mener det er svært positivt at det tas initiativ til å etablere anlegg for å behandle forurensete masser i området. Fylkeskommunen beskriver registrert påvirkning fra avrenning fra gruver/deponering til vannforekomstene Bleikvatnet, Litbleikvatnet, Bleikvassli grunnvann og Bleikvasselva nedstrøms samløp Moldåga. De

viser også til at forurensning kan dreneres til Røssvassbukta og Røssvatnet fra Store Bleikvatnet via kraftverkstunnelen. De mener planarbeidet kan ha stor betydning for vannmiljø i området, og det er derfor positivt at vannmiljø inkluderes som tema i konsekvensutredningen.

Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen (2016-2021) bes tatt inn i kap. 4.1 i planprogrammet. Det opplyses om at revidert plan for 2022-2027 vil vedtas innen utgangen av 2021.

I brevet orienteres det om at Miljødirektoratet har avgjort at vannmiljø skal overvåkes i området og at ansvarsforhold skal avklares. Tiltaket vil forbedre kunnskapsgrunnlaget. Det vises til fylkesplanen kap. 8.3 om arealplanlegging og kommunale vannmiljøplaner.

Nordland fylkeskommune ser på mineraler som viktige ressurser for verdiskaping og sysselsetting og anbefaler å ta kontakt med NGU for å få best mulig svar om registrerte forekomster. De har sammen med Troms og Finnmark vedtatt Mineralstrategi for Nord-Norge med visjon om å utvikle en bærekraftig mineralnæring i landsdelen. De viser videre til kap. 8.4 i fylkesplanen om at arealplanleggingen skal sikre ressursgrunnlag for næringsutvikling.

Fylkeskommunen ber om en grundigere begrunnelse for hvorfor planområdet er utvidet til å inkludere LNFR-område i øst, foruten behovet for å benytte tjernet til prosessvann. De er positive til at planprogrammet legger opp til at nær- og fjernvirkning skal beskrives og illustreres og at deponiene planlegges tildekket og tilbakeført til naturtilstand.

De viser til at planområdet er en del av et større reinbeiteområde, trekk- og flyttlei, og ser positivt på at det skal innledes dialog med reinbeitedistriktet.

Det bes vurdert om snøskuterløype som er i bruk mellom 1. januar og 15. april kommer i konflikt med planforslaget.

Fylkeskommunen viser til at de har gjennomført prosjektet Landskapskartlegging i Nordland og at det er utarbeidet friluftslivkartlegging i samarbeid med regionale friluftsråd. De ber om at dette kunnskapsgrunnlaget, som også er tilgjengelig i Nordlandsatlas, legges til grunn for utredning av temaene friluftsliv og landskap. Det viser for øvrig til retningslinjene i fylkesplanen kap. 8.3.

Det gjøres oppmerksom på at planområdet potensielt kan berøres av snø- og steinskredfare. Det er positivt at dette er nevnt i oppstartsmøtereferatet og at temaet skal inkluderes i ROS-analysen.

De viser til at det i planområdet er myr, og at ødeleggelse av myr kan føre til store utslipp av klimagasser. Det bes vurdert hvilken innvirkning nedbygging av myr kan føre til av klimapåvirkning. I brevet vises det til en rekke veiledere, nettsider og kart til hjelp i utredning om klima og klimatilpasning. Det vises videre til kap. 8.6 i fylkesplanen om kartlegging av faresoner, energibruk, fjernvarme og blågrønn infrastruktur.

Så langt fylkeskommunen kjenner til er planområdet ikke i konflikt med verneverdige kulturminner. Når det gjelder samiske kulturminner, viser de til egen uttalelse fra Sametinget.

Det bes om at alle fasene av planforslaget publiseres i Nordlandsatlas for å bedre dialog og medvirkning.

På generelt grunnlag bemerker fylkeskommunen at:

- FNs bærekraftsmål legges til grunn for samfunns- og arealplanleggingen, i tråd med nasjonale forventninger,
- det bør tas hensyn til fremtidige klimaendringer i planlegging og utbygging og legges vekt på sårbarhet og klimaendringer i kommunens ROS-analyser,
- interessene til personer med funksjonsnedsettelse må ivaretas,
- bygninger og tiltak må oppføres med tanke på fremtidige klimaendringer, reduksjon av energibehov og utslipp av klimagasser, og alternative energikilder bør alltid vurderes,
- berørte parter i området må trekkes aktivt inn i prosessen,
- prinsippene i naturmangfoldloven § 7 jf. 8-12 om hvordan offentlige beslutninger skal tas,
- kommunen legger opp til en arealforvaltning som sikrer god vannkvalitet, jf. vannforskriften § 12.

Forslagsstillers kommentar:

Tilgjengelig informasjon om vannforekomster som kan bli berørt av planleggingen, vil bl.a. bli hentet fra Vann-Nett Portal og vannportalens regionale side. Det vises for øvrig til utredningsbehovet beskrevet under temaene Forurensning av vann og grunn og Vannmiljø, jf. vannforskriften i planprogrammet.

Omtale av Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen (2016-2021) tas inn i planprogrammet.

Temaet mineralressurser er kommentert under uttalelsen fra DMF.

I første omgang planlegges deponeringen å foregå i eksisterende dagbrudd, men på sikt blir det behov for større deponeringsareal. Planområdet inkluderer LNFR-område i øst fordi det her er et dalsøkk der masser kan deponeres innenfor naturlige terrengmessige «vegger».

Tilgjengelig kunnskap om friluftsliv og landskap i Nordlandsportalen vil være viktig grunnlag for utredning av friluftsliv og landskap. Eventuell konflikt med snøskuterløype vil bli utredet under temaet Friluftsliv som beskrevet i planprogrammet.

Klimagassutslipp fra myr som måtte bli berørt, vil bli utredet som beskrevet i planprogrammet under temaet Forurensning (klimagassutslipp) – nedbygging av karbonrike arealer.

Det er ikke mottatt uttalelse fra Sametinget til varsel om oppstart eller planprogrammet, men kunnskap om eventuelle samiske kulturminner vil bli innhentet i forbindelse med utredning av tema kulturminner og kulturmiljø beskrevet i planprogrammet.

Det er gjennomført befarings med reinbeitedistriktet og deres uttalelse er gjengitt og kommentert (nr. 10).

Forslagsstiller tar til etterretning fylkeskommunens generelle innspill om FNs bærekraftsmål, klimaendringer og sårbarhet, interessene til personer med funksjonsnedsettelse, klimagassutslipp og energibruk, medvirkning for berørte parter, naturmangfoldloven §§ 8-12 og arealforvaltning i samsvar med vannforskriftens § 12.

6. Kjell Ingvar Nilsen

skriver at han er deleier av Gruveveien 24 gnr./bnr. 123/6 som blir nærmeste nabo på andre siden av Littbleikvatnet. Nilsen spør hvor stort skadeomfanget for denne adressen blir i form av støy, forurensning og lukt. Han spør hvordan det er tenkt hvis det ikke blir som lovet, med tanke på støy og annen forurensning. Han spør om det skal arrangeres en felles samling med flere til felles diskusjon, slik at alle får uttale seg sammen.

Forslagsstillers kommentar:

Gruveveien 24 ligger over 800 m i luftlinje fra det planlagte behandlingsanlegget. Det er ikke sannsynlig at eiendom på denne avstanden vil bli berørt av forurensning og lukt. Det er heller ikke sannsynlig at det kan bli støy over grenseverdi på denne eiendommen. Forurensning til vann, grunn, luft og støy skal imidlertid risikovurderes og utredes slik det går fram av planprogrammet. Det skal videre utarbeides en utslippssøknad og tillatelse må gis av forurensningsmyndigheten, se uttalelse fra Statsforvalteren i Nordland. Forurensningsmyndigheten skal føre tilsyn, og brudd på reglene kan etter avfallsforskriften medføre tvangsmulkt eller straff.

Det planlegges et åpent møte når forslag til reguleringsplan er lagt ut til offentlig ettersyn.

7. Stian Lillemo

kvitterer ut at varsel om oppstart og planprogram er mottatt, men har ikke skrevet merknader.

Forslagsstillers kommentar:

Tas til orientering.

8 og 9. Hugo Lenningsvik, Ottar og Irene Lenningsvik

har sendt likelydende uttalelse. De har fritidsbolig ved Bleikvatnet og kan ikke se at planprogrammet eller varselet sier noe om hvilke forurensede masser det er snakk om. Informasjon om dette bør komme fram så tidlig som mulig.

De er sterkt bekymret for at planene kan medføre forurensninger av Bleikvatnet og områdene rundt, og mener det ikke er greit å tilføre ny og kanskje verre forurensning i dette området. Forutsetningen for videre utredninger, bør derfor være at det ikke skal skje avrenning av noe slag til vassdragene. Det må også forutsettes at det stilles krav til overdekking eller lignende ved avslutning av deponiet, slik at naturtilstand i størst mulig grad kan gjenoppstå.

Selv om hele området bærer preg av tidligere virksomhet fra gruvedrift og vannkraftanlegg, skriver de at kommunen bør arbeide for å bedre forholdene i stedet for å gjøre det verre for naturen, beboere og andre brukere av området.

Forslagsstillers kommentar:

Det er foreløpig ikke gjort avtaler om typer forurensede masser som kan behandles, men det vil utelukkende dreie seg om uorganisk avfall. Eksempler er filterstøv fra industribedrifter, forurenset jord, forurenset vann, forurenset masse fra skipsverft og verkstedindustrien.

Potensiell forurensning til Bleikvatnet og andre bekker og vann skal risikovurderes og forebygges. Se nærmere omtale i svar til nr. 7 S. Lillemo og beskrivelse om utredning om forurensning i planprogrammet.

Framtidig etterbruk av deponiområdene vil etter planen avklares i planprosessen. Et alternativ er å tildekke deponiområdene etter avsluttet deponering og etablere industri- /næringsarealer oppå. Et annet er å tildekke deponiene og tilbakeføre til naturtilstand. Ønsket om tilbakeføring til naturtilstand tas til orientering.

10. Røssåga/Toven reinbeitedistrikt

Røssåga Siida viser på vegne av Røssåga/Toven distriktet til befarings i Bleikvassli den 22.09.21 og skriver følgende:

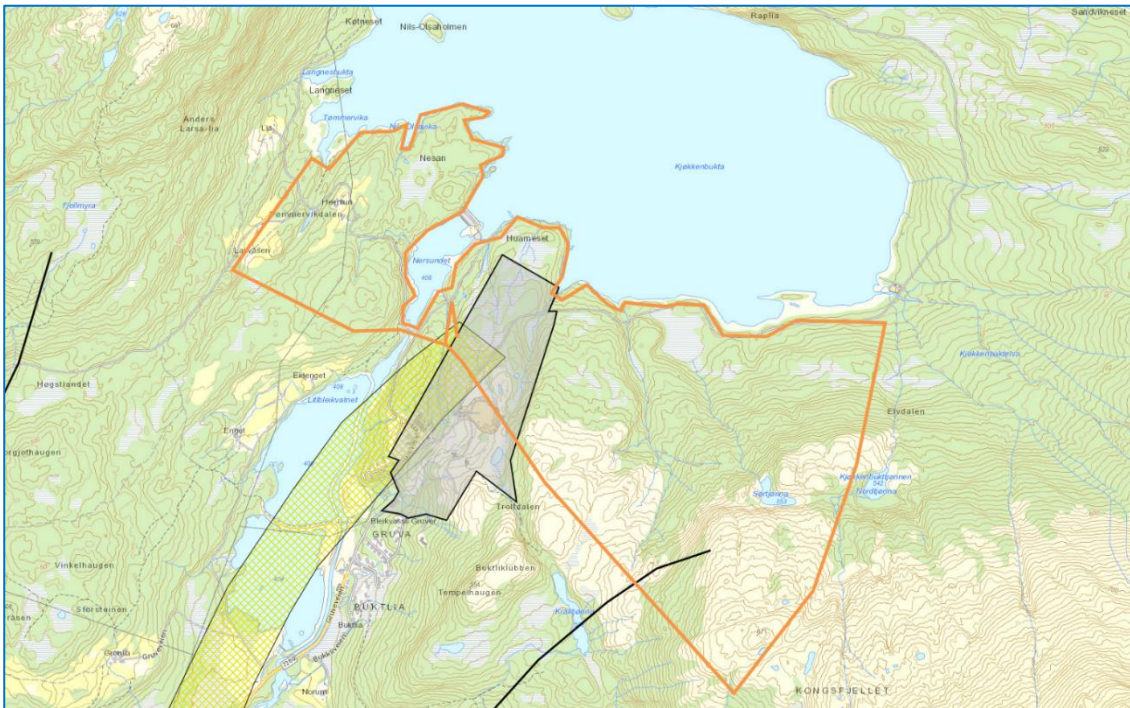
«Dette deponiet vil stenge flytt- og trekkveien mellom de nordlige og sørlige beiteområder samt øst/vest flytt- og trekkroute. Dette vil medføre at vi må endre vår drift for hele området, samt endre flokkstruktur, derfor ser vi det som svært problematisk å plassere deponiet i området. Dette er midt i vårt reinbeiteland og berører viktige trekk- og flyttveier».

Forklaringen gjengis i sin helhet nedenfor:

«Det planlagte området brukes i dag som vår-, sommer-, høst-, høstvinter- og vinterbeiter. Det er også en viktig (flaskehals) flytt- og trekkvei for å binde sammen områdene som ligger på sørsiden og nordsiden av Bleikvannet, samt trekkvei øst/vest. Det er tydelig i kartbildet under at det vil lede til et stort problem for reindriften.»

Deponiområdet (det gråmarkerte) vil sperre reinens trekk- og flyttveier (det som er merket med oransje strek). Reindriftsloven § 20 sier «Beiteretten omfatter rett til nødvendige årstidsbeiter, dvs. vår-, sommer-, høst- og vinterbeite». Altså vil dette stride mot loven for reindriften.»

I tillegg vil sperring av flyttleia være i konflikt med reindriftsloven §22 som sier «reindriftsutøver har adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes og adgang til flytting med rein etter tradisjonelle flyttleier». Loven sier videre at «Reindriften flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttleier og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det». Det er viktig å være oppmerksom på at det er flyttleias funksjon som er vernet, og at avgrensingene i arealbrukskartene ikke er juridisk bindende.»

Kart viser: Gulmarkert område er flyttvei oransje innrammet område er flytt og trekklei, gråmarkert området er deponiet.

På våren trekker simlene fra Kongsfjellet mot kalvingslandet på nordlige siden av Bleivatnet. Dette vil være en blanding av naturlig trekk og aktiv flytting, og reinen passerer over en periode som varer fra en dag til flere uker. Underveis stopper reinen for å beite og fremdriften er avhengig av vær og tilgang på beite underveis. Et naturlig stoppested er like ved dagbruddet, før reinen trekker videre mot Anders Larsa-fjellet og videre nordover. Er det et bra beite på nordsiden vil de passere raskere, men er det dårlig beite ønsker en gjerne å holde igjen flokken på kongsfjellsiden. Alt er styrt av beiteforhold. Naturlig beite er det reinen lever av og ikke minst har et stort behov for, hvor det er hovednæringskilden og der reinen hovedsakelig henter også all næringen sin fra. Dette deponiet vil føre til at rein skyr området, som setter videre større beitetrykk på andre områder. Det å utføre slike arealinngrep midt i et beiteland er uforenelig med reindrifta som det snakkes om her. Dette er ikke av interesse for vår næring, da reindrift og deponiet ikke kan leve side om side.

Rein og ikke minst simlene er svært sårbare. Det er ekstra viktig at simla har fått beitet godt frem mot kalvingstiden for å ha næring å gi videre til kalven, og ikke minst for å kunne beholde friske å sterke kalver. Da kreves det absolutt ro i området. Simlene blir også ekstra sårbare for forstyrrelser i kalvingstiden, og når de har funnet sitt kalvingsområdet holder de seg der til kalven er stor nok til å følge flokken. Forekommer det mye støy i denne mellomperioden før kalven er stor nok til å flytte seg videre vil simla sky området sitt. Det betyr at simla trekker bort fra plassen sin på tross av at kalven ikke er stor nok, og som igjen innebærer at kalven har lettere for å ikke overleve. Har det i forkant da vært en dårlig beitesesong, vil simla ha et ekstra behov for beite og ro i kalvingsperioden for å klare å og produsere melk til kalven.

I september kommer tiden for bukkelakt, noe som må gjøres før brunsten starter. Dette er ønskelig skal foregå mest mulig effektivt og raskt. Bukkene samles til slakte gjerdet, der plukkes dyrene ut de som skal til slakt, mens resterende levendebukker slippes videre ut. Tradisjonelt har dette vært gjort i Leirbotnet (Leirskarddalen), men de siste årene har ikke dette vært mulig å gjennomføre fordi slaktebil (trailer) ikke har villet kjøre den bratte veien til fjells. I tillegg har vi det økende turisttrykket rundt Rabothytta og Gråfjellhytta, som har ført til at bukkene har begynt å bruke områdene som ligger lenger sør- og østover.

Vi har derfor sett etter et nytt område som har både god beliggenhet driftsmessig og nærhet til kjørbar vei. I 2020 sendte vi inn forhåndsvarsel til Statsforvalteren og Hemnes kommune om ønske om å etablere et slaktegjerde på halvøya øst for Kjøkkenbukta. Ved utslipp vil disse bukkene flyttes/trekke forbi det aktuelle deponiområdet for å komme over til området der simlene holder til. Dersom denne flytt-/trekkleia ikke lengre blir mulig å bruke, blir det

svært vanskelig å gjennomføre flyttinga. Mister vi denne flyttveien vil veien til nordsiden av Bleikvannet bli betydelig mer væravhengig og ikke minst lengre, vanskeligere og betydelig mer kostbar. Det vill være behov for å holde bukkene i gjerdet over natten, noe som over hode ikke er ønskelig i denne perioden.

I oktober samler reinen seg i områdene rundt det planlagte deponi området. Det er lett for reineieren og finne reinen og som nevnt tidligere et fint beiteområde. Reinen kommer ned veien over bruene fra Anders Larsa-fjellet, og over gruveområdet, videre opp mot Kongsfjellet. Dette er trekk- og flyttvei som er brukt i årevis, og som reinen har lært seg. Stenges flytt-/trekkveien vil reinen søke til andre områder. Siden det er planlagte hyttfeltet og utvidelse av slalåmbakken nede ved Bleikvasslia, vil reinen bli styrt av forstyrrelser ned mot skogområdene i dalen mellom Bleikvasslia og Korgen. Det vil lede reinen ned et ulendt og tett terreng som gir dårlig oversikt, og ikke minst mot E6 og Jernbane som er 2 store faremoment. Passerer rein Røssåga og vandrer vestover er faren for sammenblanding med andre distrikt overhengende, så disse uønskede endringer i trekkemønster vil medføre ekstremt mye ekstraarbeid og kostnader for den enkelte reineier. Har først rein laget et tråkk, vil resten av flokken følge på. Det betyr at vi vil få reiner som vandrer alle veier, og med de få menneskelige ressursene vi har vil eksisterende flytt- og trekkvei være uerstattelig.

Klimaet endrer seg hele tiden og vil dermed ikke gjøre det noe lettere å drive med rein, med tanke på hvordan klimaet påvirker beitet, som i igjen påvirker fremtiden med trekkveier og flytting av rein flokken i området. Dermed er dette et svært sårbart område, som må forbli slik det er i dag.»

Forslagsstillers kommentar:

Tiltakshaver ønsker å legge til rette for at det skal være mulig å sameksistere med reindriften i området. Vi ser at delen av kommuneplanarealet og arealet varslet ved oppstart lengst nord, vil kunne være til ulempe for flytt- og trekkleia reinbeitedistriktet har beskrevet. I planprosessen videre vil det bli lagt stor vekt på finne frem til gode løsninger med forebyggende og avbøtende tiltak basert på faglige råd, kunnskap om reinens adferd og dialog med reinbeitedistriktet.

I gjeldende kommuneplan er det avsatt areal til industri i området rundt Bleikvassli gruver. Gruvedriften er avviklet og det ligger et dagbrudd som kan tas i bruk. På lengre sikt kan det også være mulig å benytte Lille Bleikvatn og den nedlagte gruva til deponi. Tiltakshaver har tatt utgangspunkt i dette i valg av lokalisering og varslingsgrense.

Innledningsvis har tiltakshaver undersøkt fem lokaliseringer av deponi og behandlingsanlegg ulike steder på Helgeland. Bare Bleikvassli gruver har viset seg å være aktuell. De øvrige lokalitetene har vist seg uaktuelle da de fortsatt har eksisterende drift og/ eller har andre planer for bruk. En av lokalitetene ville fått uegnet transportvei.

Konklusjoner

- Det er ikke kommet varsel om innsigelser fra noen myndighet.
- Planprogrammet suppleres med omtale av Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen (2016-2021).
- Avbøtende tiltak for videre sameksistens mellom industri og reindrift ved Bleikvassli gruver blir en viktig del av utredningene og planarbeidet. Dette presiseres i planprogrammet.
- Øvrige merknader vurderes i den videre planprosessen og konsekvensutredningen som beskrevet i forslagsstillers kommentarer.